

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

Національна академія наук України
Інститут філософії ім. Григорія Сковороди

Український філософський фонд

SENTENTIAE

Історико-філософський журнал

Виходить чотири рази на рік

Заснований у червні 2000 року

XLV

Issue 1

2026

Вінниця
ВНТУ
2026

Редакційна колегія:

- **Отфрід Гьофе** (Тюбінген, Німеччина)
- **Доменік Декот** (Клермон-Феран, Франція)
- **Сергій Йосипенко** (Київ/Лозана)
- **Барбара Касен** (Париж, Франція)
- **Саймон Кричлі** (Нью-Йорк, США)
- **Олена Луцишина** (Варшава, Польща)
- **Олексій Панич** (Київ)
- **Сергій Пролеєв** (Київ)
- **Сергій Секундант** (Одеса)
- **Микола Симчич** (Київ)
- **Плінію Жункейра Сміт** (Сан-Паулу, Бразилія)
- **Ростислав Ткаченко** (Кембридж, Велика Британія)
- **Марина Ткачук** (Київ)
- **Юрій Чорноморець** (Київ)
- **Іван Іващенко** (Вінниця), *заступник головного редактора*
- **Віталій Терлецький** (Київ), *заступник головного редактора*
- **Олег Хома** (Вінниця), *головний редактор*

Науково-редакційний комітет:

Микола Прадівляний (Вінниця), *заступник головного редактора з міжнародного співробітництва*

Ірина Головащенко (Вінниця)

Анатолій Теклюк (Вінниця)

Ольга Цимбал (Вінниця)

Ельвіра Чухрай (Вінниця), *відповідальний редактор*

Ігор Немчинов (Київ), *науковий редактор розділу «Наукове життя»*

Видання засноване за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» і видавництва Пор-Рояль (Київ).

Виходить за підтримки Спільноти *Sententiae*.

Sententiae є науковим журналом Вінницького національного технічного університету; підготовка чисел здійснюється у співпраці з Інститутом філософії НАН України та Українським філософським фондом.

Друкується за рішенням Вченої ради ВНТУ, протокол № 11 від 26.03.2026 р.

DOI журналу:

<https://doi.org/10.31649/sent>

З 2015 року журнал *Sententiae* індексується в Scopus, міжнародній базі даних рефератів і цитувань, що охоплює всі різновиди рецензованих публікацій.

Постановою Президії ВАК України № 5-05/4 від 11.04.2001 часопис *Sententiae* визнано фаховим виданням за спеціальністю «Філософія», наказом № 409 МОН України від 17.03.2020 включено до **категорії А** Переліку наукових фахових видань України.

Ідентифікатор медіа R30-01506, згідно з рішенням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення № 1234 від 31.10.2023

Контакти:

email: sententiae2000@gmail.com

Поштова адреса:

SENTENTIAE, кафедра філософії, ВНТУ, вул. *Хмельницьке шосе*, 95, Вінниця, 21021, Україна

© ВНТУ, 2026

СТАТТІ

- ЛОКАЛЬНИ
КОНТЕКСТИ
ГЛОБАЛЬНИХ
ФІЛОСОФІЙ
- 6 **Іво да Сілва Жуніор** (Сан-Паулу, Бразилія)
Ніщє в Бразилії [ENG]
- 9 **Іво да Сілва Жуніор** (Сан-Паулу, Бразилія)
Ніщє і сьомє мистецтво в Бразилії: Дослідження фільму «Дні Ніщє в Турині» Жуліо Брессане [ENG]
- 18 **Жеральдо Діас** (Параїба, Бразилія)
Ніщє в Бразилії: створення нового лексикону [ENG]
- 33 **Ванья Дутра де Азередо** (Ріо-де-Жанейро, Бразилія)
Ніщє та трансцендентність його часу: між минулим і майбутнім [ENG]
- 52 **Андре Луїс Мота Ітапаріка** (Реконкаву-да-Баїя, Бразилія)
Ніщє про «суверенного індивіда» і агентність [ENG]
- 62 **Марсіо Жозе Сілвейра Ліма** (Порту Сегуру, Баїя, Бразилія)
Ніщє і методологічні фікції: від логічної єдності до методологічного плюралізму [ENG]

РЕФЛЕКСІЇ

- 73 **Анна Брожек** (Варшава, Польща), **Наталія Вяткіна** (Київ)
Реконструкція львівсько-варшавської філософської спадщини [ENG]

АРХІВИ

- 94 **Володимир Пилипович** (Перемишль, Польща)
Листування Івана Мірчука з Казімежем Твардовським
- 117 **Михайло Якубович** (Фрайбург, ФРН), **Ахмед Ельшаркаві** (Каїр, Єгипет)
Сон як філософська візія: автобіографічні записи кримського суфія Ібрагіма аль-Курімі

РЕЦЕНЗІЇ

- 134 **Олена Величко** (Київ)
Світ українського бароко у світлі формування української філософської традиції
- 144 **Олександр Корнієнко** (Суми)
Європейська ідентичність філософії Ібн Рушда. Debeuf, K. (2024). The Influence of Averroes on European Thought: The Disappearance of Latin Averroism from the History of Philosophy. London: Bloomsbury Academic.
- 159 **Олександр Луковина** (Київ)
Пірронізм, епістемологія незгоди, природа раціональності. Machuca, D. (2022). Pyrrhonism Past and Present: Inquiry, Disagreement, Self-Knowledge, and Rationality. Cham: Springer.
- 173 **Олег Хома** (Вінниця)
У пошуках ідеального критичного видання. Ariew, R., & Bos, E.-J. (Eds.). (2024). René Descartes: The Complete Correspondence in English Translation. Volume I: From the Early Years to the Discourse on Method, 1619-1638. Oxford: Oxford UP.
- 185 **Ельвіра Чухрай** (Вінниця)
Цілісність живої думки і мозаїка реконструкції. Швець, Р. (Упоряд.). (2025). Свободи вибору. Мирослав Попович у спогадах, рецензіях та інтерв'ю. Київ: Дух і Літера.

НОВІ ВИДАННЯ

- 196 **Герман Вихор** (Київ)
Початки метаетики: абетка моральних теорій. Chrisman, M. (2023). What is this Thing Called Metaethics? Abingdon: Routledge. [ENG]

SENTENTIAE

Publisher: Vinnytsia National Technical University

The Journal was founded in June 2000 with the assistance of International Renaissance Foundation and publishing house “Port-Royal” (Kyiv)

4 issues per year

Website www.sententiae.vntu.edu.ua

Journal DOI: <https://doi.org/10.31649/sent>

ISSN 2075-6461 (print)

ISSN 2308-8915 (online)

Focus and scope: *Sententiae* is peer-reviewed journal that publishes original research articles as well as review articles, new Ukrainian translations of classics, archival materials and interviews in all areas of the History of Philosophy

Published with the support of the *Sententiae* Community.

The Editorial Team

Editor in Chief

Oleg Khoma (Vinnytsia) sententiae2000@gmail.com

Editorial Board:

Barbara Cassin (Paris, France) barbaracassin2@gmail.com

Yuriy Chornomorets (Kyiv) palamist@gmail.com

Simon Critchley (New York, USA) CritchIS@newschool.edu

Dominique Descotes (Clermont-Ferrand, France) Dominique.DESCOTES@univ-bpclermont.fr

Otfried Höffe (Tübingen, Germany) sekretariat.hoeffe@uni-tuebingen.de

Ivan Ivashchenko (Vinnytsia) transzendentalist@gmail.com Deputy Editor-in-Chief

Olena Lucyszyna (Warsaw, Poland) oluczyszyna@iksio.pan.pl

Oleksiy Panych (Kyiv) panych@yahoo.com

Serghii Proleev (Kyiv) uffon@ukr.net

Sergiy Secundant (Odesa) sergiisekundant@gmail.com

Mykola Symchych (Kyiv) msymchych@gmail.com

Plínio Junqueira Smith (São Paulo, Brazil) plinio.smith@unifesp.br

Vitali Terletsky (Kyiv) terletsky.vm@gmail.com Deputy Editor-in-Chief

Rostislav Tkachenko (Cambridge, Great Britain) rostislavtkachenko@gmail.com

Maryna Tkachuk (Kyiv) mtkachuk@gmail.com

Serhii Yosypenko (Kyiv/Lausanne) serge.yosypenko@ukr.net

Scientific and Editorial Committee

Rights & Permissions: **Mykola Pradiivliannyi** (Vinnytsia) *Deputy Chief Editor on International Cooperation* nickddfs@yahoo.com

“Academic Life” Section Editor: **Ihor Nemchynov** (Kyiv) i.h.nemchynov@npu.edu.ua

Managing Editor: **Elvira Chukhray** (Vinnytsia) elvica888@gmail.com

Assistants of the Editor-in-Chief:

Iryna Holovashenko (Vinnytsia) irolho@gmail.com

Anatoliy Tekliuk (Vinnytsia) gcvr216@gmail.com

Olga Tsybmal (Vinnytsia) unicorne@ukr.net

Journal “Sententiae”, 95, Khmelnytske shose, Vinnytsia, 21021, Ukraine

email: sententiae2000@gmail.com

TABLE OF CONTENTS

Issue DOI: <https://doi.org/10.31649/sent45.01>

ARTICLES	
LOCAL CONTEXTS OF GLOBAL PHILOSOPHIES	6
Ivo da Silva Júnior (São Paulo, Brazil) <i>Nietzsche in Brazil</i> [ENG]	
Ivo da Silva Júnior (São Paulo, Brazil) <i>Nietzsche and the Seventh Art in Brazil: A Study of the Film Days of Nietzsche in Turin by Jílilo Bressane</i> [ENG]	9
Geraldo Dias (Paraíba, Brazil) <i>Nietzsche in Brazil: The Creation of a New Lexicon</i> [ENG]	18
Vânia Dutra de Azeredo (Rio de Janeiro, Brazil) <i>Nietzsche and the Transcendence of His Time: Between the Past and the Future</i> [ENG]	33
André Luís Mota Itaparica (Reconcavo da Bahia, Brazil) <i>Nietzsche on the "Sovereign Individual" and Agency</i> [ENG]	52
Márcio José Silveira Lima (Porto Seguro, Bahia, Brazil) <i>Nietzsche and the Methodological Fictions: from Logical Unity to Methodological Pluralism</i> [ENG]	62
REFLECTIONS	
Anna Brożek (Warsaw, Poland), Nataliia Viatkina (Kyiv) <i>Reconstructing Lviv-Warsaw Philosophical Legacy</i> [ENG]	73
ARCHIVES	
Volodymyr Pylypovych (Przemysł, Poland) <i>Correspondence Between Ivan Mirchuk and Kazimierz Twardowski</i> [UKR]	94
Mykhaylo Yakubovych (Freiburg, Germany), Ahmed Elsharkawi (Cairo, Egypt) <i>Dream as a Philosophical Vision: Autobiographical Records of the Crimean Sufi Ibrahim al-Kirimi</i> [UKR]	117
REVIEWS	
Olena Velychko (Kyiv) <i>The World of Ukrainian Baroque in the Light of the Formation of the Ukrainian Philosophical Tradition</i> [UKR]	134
Olexandr Kornienko (Sumy) <i>The European Identity of Ibn Rushd's Philosophy. Debeuf, K. (2024). The Influence of Averroes on European Thought: The Disappearance of Latin Averroism from the History of Philosophy. London: Bloomsbury Academic.</i> [UKR]	144
Oleksandr Lukovyna (Kyiv) <i>Pyrrhonism, the Epistemology of Disagreement, the Nature of Rationality. Machuca, D. (2022). Pyrrhonism Past and Present: Inquiry, Disagreement, Self-Knowledge, and Rationality. Cham: Springer.</i> [UKR]	159
Oleg Khoma (Vinnytsia) <i>In Search of the Ideal Critical Edition. Ariew, R., & Bos, E.-J. (Eds.). (2024). René Descartes: The Complete Correspondence in English Translation. Volume I: From the Early Years to the Discourse on Method, 1619-1638. Oxford: Oxford UP.</i> [UKR]	173
Elvira Chukhrai (Vinnitsia) <i>The Wholeness of Living Thought and the Mosaic of Reconstruction. Shvets, R. (Editor). (2025). Freedoms of Choice. Myroslav Popovych in Memoirs, Reviews and Interviews. Kyiv: Duh i Litera.</i> [UKR]	185
NEW EDITIONS	
Herman Vykhor (Kyiv) <i>Principia Metaethica: the Alphabet of Moral Theories. Chrisman, M. (2023). What is this Thing Called Metaethics? Abingdon: Routledge.</i> [ENG]	196

Інформація для авторів

- Редколегія приймає до розгляду тексти *будь-якої історико-філософської тематики*: статті (в т.ч. полемічні), переклади, архівні джерела, рецензії, огляди книг і наукової періодики, інтерв'ю, інформацію про події в царині історії філософії;
- **фактом подання матеріалу в *Sententiae* автор висловлює згоду з чинними в нашому журналі редакційною політикою, етичними принципами рецензування й редагування статей, політикою відкритого доступу, Положеннями про авторські права та про конфіденційність** <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/about>
- рішення щодо можливості прийняття до друку ухвалюється за результатами «подвійного сліпого» рецензування;
- матеріали подаються електронною поштою sententiae2000@gmail.com або через сайт журналу <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/information/authors>;
- **технічні вимоги до тексту**:
орієнтовний обсяг 20–22 тис. знаків; *мови* українська, англійська, французька, німецька; *формат* Word, RTF; *шрифти* Times New Roman, *кегель* 14, *інтервал між рядками* 1,5;
- **оформлення посилань**:
 - наприкінці статті наводиться нумерований алфавітний список цитованої літератури згідно з форматом APA (зразки оформлення джерел за цим форматом див., наприклад, тут: <https://guides.library.uq.edu.au/referencing/apa7/reference-list>; можна також скористатися сервісом створення списків літератури з текстового редактора Microsoft Word);
 - посилання в тексті подаються у квадратних дужках і містять:
прізвище автора (редактора, укладача тощо; при наявності понад двох авторів, наводиться лише прізвище першого і скорочення et al.) з відповідної позиції у списку літератури / пробіл / **рік видання** / двокрапка / пробіл / **номер сторінки** (або діапазон номерів через дефіс)
зразок оформлення посилання: [Арістотель 2010: 286], [Aristotle 2008: 17-18];
 - якщо на один рік припадає кілька видань одного автора, цитованих у статті, то у списку літератури такі джерела розташовуються за алфавітом, а після року видання (в т.ч. й у посиланні) слід ставити відповідну літеру латинського алфавіту, починаючи з а (наприклад, 1990a, 1990b, 1990c тощо);
зразок оформлення посилання: [Арістотель 2010a: 286], [Aristotle 2010c: 17-18];
 - у посиланнях на твори, наведені у списку літератури без зазначення автора (збірники, енциклопедії тощо), слід замість прізвища автора наводити перші слова заголовку цитованого видання; якщо фраза виявляється завеликою чи неприйнятною з інших причин, можна при першому цитуванні запровадити абревіатуру, описавши її у примітці, й надалі послуговуватися саме абревіатурою;
зразок оформлення посилання: [Філософський енциклопедичний словник 2002: 234-235] або [ФЕС 2002: 234-235];
 - якщо джерело не має автора, але на офіційній сторінці вказано укладача, відповідального редактора тощо, їх можна наводити замість автора, вдаючись до відповідних позначок за стандартом APA: (Упоряд.), (Ред.) тощо;
 - за наявності канонічних видань класичних творів із загальноприйнятою пагінацією краще посилатись на неї, а не на сторінку того чи іншого видання;
 - примітки подаються внизу сторінки або після основного тексту перед списком літератури;
- **при цитуванні слід уникати подвійного перекладу**;
- бажано посилатися на оригінали цитованих іншомовних першоджерел або принаймні зіставляти використовувани переклади з цими оригіналами;
- **статті не розглядатимуться Редколегією, якщо до них не буде додано**:
 - 1) короткий опис їхньої наукової новизни; 2) анотацію (українською та англійською мовами, 50-100 слів); 3) переклад назви статті англ./укр. мовою; 4) перелік ключових слів (укр., англ. мовами; ключові слова відокремлюються крапкою з комою);
- **автори статей також мають подати про себе такі дані**:
 - українською та англійською мовами: прізвище, ім'я та по батькові; науковий ступінь, учене звання (за наявності); місце основної роботи, посада;
 - номер телефону, e-mail та (мовою статті) адреса і сфера наукових інтересів.

Instructions to authors

- The Editorial Board considers the texts on *all aspects of the history of philosophy*: articles (including polemical ones), translations, archival sources, reviews, interviews, information on events in the field;
- **By submitting his/her paper to “Sententiae”, the author agrees with our journal’s Editorial Policy, Ethics and Order of Peer-reviewing, Principles of Open Access, Regulations of Copyright and Privacy, Publication Malpractice Statement** <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/about>;
- The peer-reviewing procedure at “Sententiae” is “double-blind”;
- Authors may submit their papers via email sententiae2000@gmail.com or via our website <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/information/authors>;
- **Requirements to the texts submitted for publication:**
 - 20.000-22.000 characters; DOCX, DOC or RTF format; Times New Roman, 14; line spacing: 1.5;
 - Quotations and punctuation should follow British style;
 - The reference list should be formatted according to APA style (7th edition);
 - **Sample of reference in the text:** [Aristotle 2008: 17-18];
- When referring to non-English texts, it is desirable to use their canonical editions in the original language, or at least to compare their English translations with the text of these canonical editions;
- An abstract of about 50-100 words will be required for publication;
- Authors should indicate their research degree and academic title (if any), the main place of employment, position, and specify the field(s) of their research interests.

Наукове видання

SENTENTIAE

XLV
(№ 1 / 2026)

Літературне редагування *Володимир Стерденко*
Коректор *Юрій Старовойт*

Дизайн обкладинки *Олексій Чекаль*

Ідентифікатор медіа R30-01506,
згідно з рішенням Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення
№ 1234 від 31.10.2023

Підписано до друку 28.04.2026 р. Папір офсетний.
Формат 29,7×42 ½. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 24,24. Обл.-вид. арк. 23,65.
Наклад 50 пр. Зам. № 2026-010.

Видавець і виготовлювач –
Вінницький національний технічний університет,
Редакційно-видавничий відділ.
Головний корпус ВНТУ, к. 114,
Хмельницьке шосе, 95, м. Вінниця, 21021.
press.vntu.edu.ua/index.php/journ
email: rvv.vntu@gmail.com
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.